

Uśmierz, o serce, swą żałość.
Nad tym co jest i co będzie,
Nie płacz: gdy we łzach jest małość,
Uśmierz, o serce, swą żałość.
W żdźble każdym drga doskonałość,
I Wolność Wolnych jest wszędzie.
Uśmierz, o serce, swą żałość
Nad tym, co jest i co będzie.¹
z początku lat dwudziestych

O wartości nie pożądającej istnienia - rzecz o H. Elzenberga aksjologii formalnej ze spojrzeniem na etykę perfekcjonistyczną.

Na pytanie postawione w tytule konferencji (Dlaczego cokolwiek powinienem?) istnieje wiele odpowiedzi. Można z pewną dozą ostrożności pokusić się o twierdzenie, że większość filozofów zajmujących się problematyką etyczną czy aksjologiczną, w mniej lub bardziej konkretny (i świadomy) sposób, podejmuje to zagadnienie i szuka na nie właściwej odpowiedzi.

Chciałbym Państwu zaproponować spojrzenie na kwestie powinności z perspektywy filozofii Henryka Elzenberga, główny ciężar moich rozważań kierując na jego aksjologię. Badania nad tą dziedziną myśli filozofa doprowadzą do poznania rozróżnienia na aksjologię formalną i merytoryczną. Dokładniejsze przyjrzenie się tej pierwszej pozwoli poznać bliżej naturę wartości oraz przez to dokonać rozróżnienia na, jak to Elzenberg sam nazywał: wartość utylitarną i wartość perfekcyjną². To powinno dać wystarczające podstawy do odpowiedzi na główne konferencyjne pytanie.

W poszukiwaniach rozwiązania drugiej części tytułu zwrócę się ku temu aspektowi myśli Toruńskiego Filozofa, który nazywany jest "etyką perfekcjonizmu osobistego".³ Następnie w jego ramach skupię się na omówieniu problematyki etyki wyrzeczenia, jako ostatniego z prezentowanych przeze mnie elementów przedstawianej koncepcji. Na tej podstawie mam nadzieję móc udzielić satysfakcjonującej odpowiedzi na pytanie o źródła normatywności etyki.

---

¹ H. Elzenberg, ... *i rzekł płomień*, wyd. Heliodor, Warszawa 2003, s.11.

² Zob. H. Elzenberg, *Pisma aksjologiczne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2002, s.97 i n.

³ Zob. H. Elzenberg, *Pisma etyczne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2001, s.184.